

XXIV. reál- és humántudományi Erdélyi Tudományos Diákköri Konferencia (ETDK)

Kolozsvár, 2021. május 27-30.

36. Országos Tudományos Diákköri Konferencia

2023

Közösségformálás az online oktatásban, V. osztályosok körében

-mellékletek-

Szerző:

Tamás Tihamér-Levente

Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar,
Alternatív Módszerek az Óvodában és az Elemi Oktatásban, Mesterképzés, II. év.

Témavezető:

dr. Gergely Erzsébet-Emese, óraadó adjunktus

Babeş-Bolyai Tudományegyetem, Kolozsvár, Pszichológia és Neveléstudományok Kar,
Pedagógia és Alkalmazott Didaktika Intézet

Szekció: Pedagógiai, Pszichológiai, Andragógiai és Könyvtártudományi Szekció

Nevelésszociológiai alszekció

Mellékletek

1. sz. melléklet: A beavatkozások alkalmainak részletes leírása

Tekintettel arra, hogy az osztályfőnök fizika-kémia szakos tanár és ötödik osztályban ezen tantárgyak nem szerepelnek a kerettantervben, ezért az óra első öt perce (körülbelül) azzal telt el mindenik alkalommal, hogy a diákok beszámoltak, a heti eseményekről, illetve, feltették kérdéseiket valamilyen ügyben. A beavatkozások tehát 45-50 percesek voltak.

Nehéz volt kissé úgy dolgozni, hogy nem volt egy saját platformom, ahonnan én indíthattam volna találkozókat (, hogy például egyes alkalmakkor breakout room-okat generáljak), ahova én időben feltölthettem volna a fájlokat, és ahogy valaki beküld egy feladatot, már ellenőrizhettem volna is.

Érdemes lett volna előzetesen felmérni a diákok digitális kompetenciájának szintjét is, hisz ezáltal akár több tevékenységre is sor kerülhetett volna.

Annak okából, hogy elnyerjem a diákok bizalmát, illetve, hogy jómagam is jobban megismerjem őket, az első hét találkozás során leginkább ismerkedős foglalkozások voltak. Utólag kiderült az is, hogy e tevékenységek alatt az osztálytársak is megtudtak egymásról oly dolgokat, amely eddig ismeretlen volt számukra. Általánosságban még az mondható el ezen általam vezetett, alternatív osztályfőnöki órákról, hogy mindenik második találkozó végén egy-egy házi feladatot hagytam fel, erről is részletesebben beszámolok lentebb.

0. Találkozás

Bemutakoztam, majd elmondtam az osztály számára, mi is fog történni az osztályfőnöki órákon („közösségépítő játékokat fogunk játszani, illetve ily jellegű feladatokat fogunk végezni”), mindaddig, amíg oktatás nem szemtől-szemben, hanem online zajlik. Ezt követően a diákok kitöltötték a szociometriai szavazólapot (**2. sz. melléklet**), természetesen, amely kérdésnél nem volt valami egyértelmű, azt megbeszéltük.

I. Találkozás

Az első beavatkozás során történeteket alkottunk, ráhangolódásképp a következő alkalmakra, először úgy, hogy jómagam kezdtem el a történetet, majd akit szólítottam, annak kellett folytatnia, és megnevezni egy újabb személyt. Az utoljára maradt diák feladata volt a történet lezárása.

A második történetészövés még kötöttebb módon zajlott: az online storykockákon (<https://davebirss.com/storydice-creative-story-ideas/> 5 kockás verzió) lévő szereplőket, tárgyakat is be kellett építeni, valamint nem akárkit lehetett választani, hogy tegyen hozzá az

alkotáshoz, hanem a fiúk mindig lányt, a lányok pedig mindig fiút. Ezáltal már szerettem volna azért is tenni, hogy a fiú-lány, lány-fiú kapcsolatok száma is növekedjen a csoporton belül.

Ugyanezen a találkozáskor adtam fel az első házi feladatot: mindenik diák, a következő osztályfőnöki óráig fel kell hívja minimum egy társát, és legalább 5 percig kell beszélgetsenek kedvük szerint (mit csinálnak/csináltak a hétvégén, melyik tantárgyból van szükség segítségre, mivel foglalkoznak szabadidejükben, történetet alkotnak stb.) Ez a feladat állandósult a beavatkozás ideje alatt, bővülve más-más kritériumokkal, mint például minimum két osztálytársat kell felhívni, lányok fiúkat, fiúk lányokat hívjanak fel, húsvétkor a fiúk hívják fel a lányokat s mondjanak el nekik egy locsolóverset.

II. Találkozás

E beavatkozás alkalmával már az egymás jobban való megismerésén volt a hangsúly. Első körben egy olyan játékra került sor, amikor is a diákok önmagukról egy igaz, illetve egy hamis kijelentést fogalmaztak meg, majd a többieknek ki kellett találniuk, melyik a valós, vagy ha egyszerűbb volt, melyik nem igazságot takar. Ezt követően, a Google Jamboard felületét használtuk, ahova mindenki egy post-it-re kellett felírjon egy állítást szintén magáról, majd én sorban felolvastam őket, s a tanulók pedig ki kellett derítsék, kire illik az adott szöveg. (Megjegyzem, bár a diákok azt mondták, használták már más tanárral is ezen alkalmazást, mégis ott volt bennük a játékosság, s volt, hogy kitörölték egy-egy társuk írományát). Végül egy olyan játékot játszottunk, hogy én mondtam különféle állításokat, s aki azonosult ezekkel, azoknak ki kellett kapcsolniuk a kamerát. (A kamera tekintetében el kell mondanom, ők sem kapcsolják be előszeretettel, csak, ha fel vannak erre szólítva.) E találkozás végén, arra kértem fel a gyerekeket, gondolkozzanak/készítsenek elő egy produkciót, valami olyanról, amiről ők úgy érzik, hogy abban jók, hiszen következő alkalommal online tehetségkutatót szerveztünk.

III. Találkozás

E foglalkozást egy Google Jamboardos, közös rajzolással indítottuk, a téma pedig a ház volt. Kíváncsi voltam, mennyire együtt dolgozni a diákok, s bár született egy alkotás, mégis míg az meglett, elég sokszor kellett fegyelmezni őket, hogy ne töröljék a táblát, csak a saját részükből töröljenek, ne nyissanak meg egy új fehér táblát, hogy oda külön munka szülessen stb. (Mivel úgy éreztem, sikerülhetett volna ez a feladat jobban is, gondoltam később megismétlem.)

Az online tehetségkutatóval folytattuk az órát, melynek egyszerű menete volt, a diákok bemutatták azt, amivel készültek, majd az osztályfőnök és jómagam reflektáltunk a látottakra, illetve az osztálytársak közül is, aki szeretett volna, hozzászólhatott. Mivel néhányan jelezték, hogy olyasmiben ügyesek, ami a ház falain belül nem megvalósítható (pl. trükkök különféle eszközökkel), ezért volt egy kis enyhítés, avagy előre levideózott produkciókat is meg lehetett

osztani. Az érdekes tapasztalat számomra az volt, hogy nagyon sokan tudnak ügyesen rajzolni, vagy zenei téren kiemelkedőek, tehát az osztály egy jelentős része a művészeti ágat erősíti. Voltak páran, akik mondták, nem tudják miben is jók, próbáltunk ötleteket adni, így mégiscsak sikerült az illetőknek is bemutatkozni, azonban volt egy-két diák, aki teljesen kivonta magát a „feladat” alól. Mivel ezen alkalomnak a szórakozás is célja volt, nem „szidtam össze” ezeket a diákokat, sőt felkínáltam azt a lehetőséget, hogy amikor úgy érzik, egy más találkozás során, hogy mégiscsak meggondolták magukat, helyet adunk az ők produkcióinak is.

IV. Találkozás

Előző alkalommal, mivel 45 perc alatt nem sikerült mindenkinek sorra kerülnie, így folytattuk az online tehetségkutatót. (Megjegyzéseim, észrevételeim az előzőekben megírtam, azok mindkét részre vonatkoztak.)

Egy újabb „házi feladat” felhagyására került sor a hátralévő időben: Töprengő füzet elkészítését kértem a tanulóktól. E „füzet” amolyan tükörként szolgál a diákok számára, hogy miért, az a szempontokból kiderül. Az alábbiak fő szempontok voltak, ha ehhez valaki még hozzá szeretett volna tenni valamit, nyugodtan megtehetette.

1. Fedőlap (színes, tartalmazza a címet, a nevet, az osztályt és akár a tanévét)

2. Hogyan látom magam?

a. Hogyan lehet velem játszani, dolgozni?

b. Hogyan bánok a környezetemben lévő tárgyakkal?

c. Mi az, amiben sokat fejlődtem?

d. Mi az, amiben fejlődni szeretnék?

e. Meséld el egyik kedves élményedet.

3. Hogyan látnak tanárain?

a. Hogyan lát az osztályfőnököm?

b. Hogyan lát egy másik tanár?/Hogyan lát a volt tanítóm? (lehet akár mindkettő is)

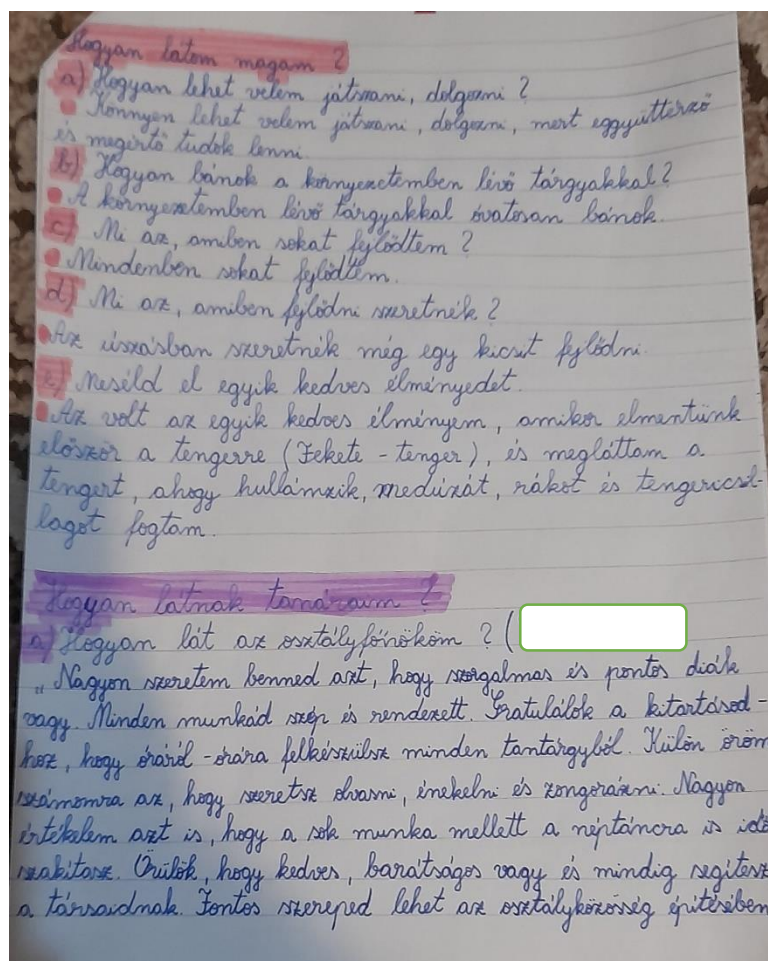
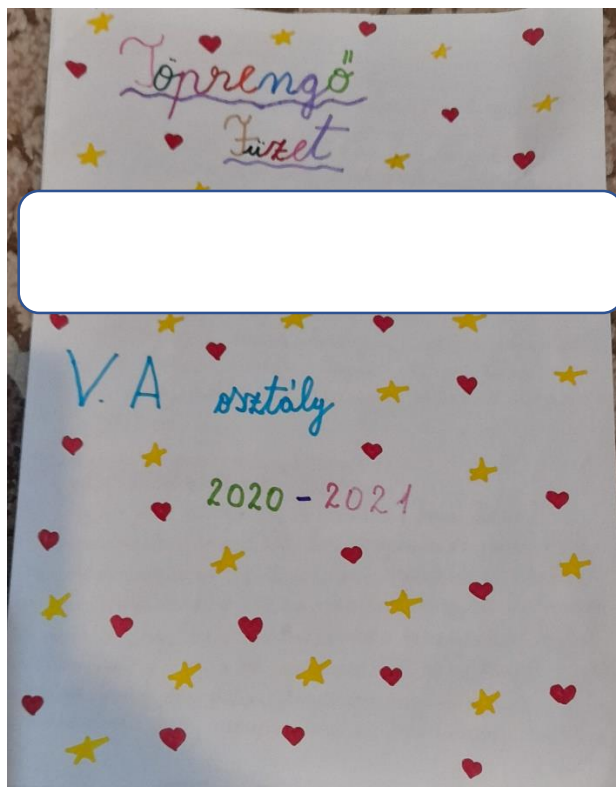
c. Hogyan látnak szüleim? (ez akár egy külön fejezet is lehet)

4. Hogyan látnak társaim, barátaim (minimum 5, legyenek fiúk, lányok is egyaránt-Pozitív/jó tulajdonságok előnyben)? (Akar rövid versikét is lehet komponálni diáktársatokról)

5. Egy-két kép közös élményekről (online órás print screent is be lehet tenni, ha eddig még nem volt más, közös program)

6. Hátlap

(Alább egy látható egy elkészített Töprengő füzet.)

Hogyan lát egy másik tanár?

„Éppen éreztet magyartanárnő.”

„Élő Biborka egy nagyon kedves, nyitott személy. Mindig mosolyog. Gyönyörű, ragyogó, sokatmondó tekintetével mindig melegség árad. Nagyon segítőkész, megbízható, magabiztos lány. Kétféle tanuló. Mindig lehet rá számítani. Sugárzik belőle a jókedv.”

Hogyan látnak szüleim?

a) Hogyan lát anya?

„Köszörmű, pontos, ügyes, rendszeres, szorgalmas nagy lányom. Szeret testőrködni, gondoskodik, segítőkész, barátságos. Szeret olvasni, énekelni, szavalni, zongorázni, táncolni. Mindig vidám, mosolygós, össze, jó srác. Imádja a kiskutyusát. Biborka az én büszkeségem.”

b) Hogyan lát apa?

„Talpraesett, önálló, nagyon sokat tanul. Ő az én nagylányom, aki segít a házi munkában és helyettem mosogat.”

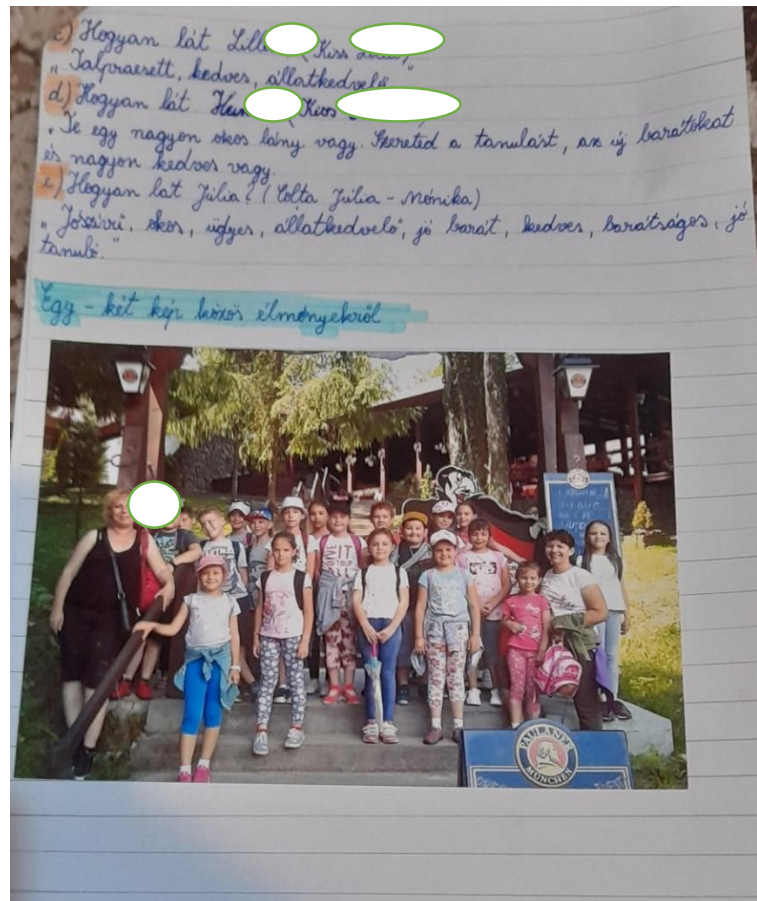
Hogyan látnak társaim, barátaim?

a) Hogyan lát []?

„Őkös vagy jó tanuló. Nem nagyon szereted a zajt. Bulizni, táncolni verset mondani nagyon szeretem.”

b) Hogyan lát []?

„Biborka szerintem nagyon kedves, okos és barátságos. Mindig segít, ha nem tudok valamit.”

V. Találkozás

Ezen osztályfőnöki órát ismét egy olyan játékkal indítottuk, amely szintén azt a célt szolgálta, hogy egymást jobban megismerjék a diákok. Az volt a játék lényege, hogy a tanulók olyan tárgyakat kellett a kamerába megmutassanak, ami boldoggá, szomorúvá teszi őket, illetve amiről egy utazás, vagy egy jó barátjuk jut eszükbe. Természetesen érvelni is kellett amellet, hogy miért arra a dologra esett a választás. Ezután egy olyan játék következett, hogy el kellett távolodni a kamerától, közelíteni hozzá, vagy akár el is tűnni előle, annak függvényében, mi volt a követelmény (pl. távolodj el a kamerától, a múlt idejű igét hallasz; közeledj a kamerához, ha szereted a csokoládét; tűnj el a kamera elől, ha a közeljövőben biciklizni fogsz.)

Egy csoportköszöntést is bevezettem, mégpedig az egymás kezének megfogása virtuálisan (mindenki kinyújtotta karjait, s a szomszédjához próbált igazodni) és a Szervusz kedves barátom című dallal való elköszönést.

VI. Találkozás

E hatodik alkalommal kissé szüneteltettem az ismerkedős játékokat, és logi-sztorikat vittem a diákoknak. (A játékszabályok a következők: Van egy mesélő, aki ismeri a történetet, és a többiek a nyomozók. A mesélő a játék elején elmondja az alaptörténetet, melynek rejtélyeit a nyomozók feladata felgöngyölíteni. A nyomozók eldöntendő -igen vagy nemmel lehet rá

válaszolni- kérdéseket tehetnek fel a mesélőnek a történettel kapcsolatban. A kapott válaszok segítségével kell fényt deríteniük a rejtélyes esetre.

Forrás: <https://szjenoko.web.elte.hu/Jatek/logisztori/logisz.html>) E játékot élvezték a diákok, bár néhányszor azt éreztem, nem figyelnek egymásra, s egyes kérdések megismétlődtek többször is.

A találkozó végén egy újabb elgondolkodást igénylő feladatot „hagytam fel”: arra kértem a tanulókat, ötleteljenek egy címeren, egy himnuszon, egy jelmondaton és egy osztálymozdulaton. (Mindezek szintén hozzájárulnak, hogy a tagok összetartóbbak legyenek.)

VII. Találkozás

A húsvéti vakáció előtti találkozót úgy indítottuk, hogy a kamera elé úgy kellett beállnunk, hogy háromszöget, kört, négyzetet, téglalapot alkossunk. Ezt követően pantomimeztünk, mindenki egy tárgyat mutatott be, s a társak kellett kitalálják, mi is lehet az. A következő játéknak az volt a lényege, mindenki ki kellett gondolnia egy néma köszönést, amivel egy új tagot lehetne üdvözölni.

Újabb „házi feladatot” adtam: arra kértem a tanulókat, ötleteljenek a következő találkozóiig azon, miként tudnák úgy bemutatni azt a környezetet/szobájukat, amelyben nap, mint nap tanulnak, mintha az egy történet helyszíne lenne. E hetedik találkozót pedig azzal zártam, hogy megkértem a diákokat, jamboardba írjanak egy visszajelzést az óráról.

VIII. Találkozás

A visszajelzések alapján sokan élvezték a „mutogatós” játékokat, így az aznapi foglalkozásra szintén hoztam egyet, aminek egy kerettörténete is volt: a diákok különböző országokból származó turisták, akik egyazon hotelben vannak megszállva egy üdülővárosban. Mindegyik kirándulónak valamilyen gondja akadt a szállodában, azonban a recepció sájnosa nem beszél egyikőjük nyelvét sem, csak az anyanyelvén lehetne megértetni a problémát, ám ezt a vendégek nem ismerik. Nem maradt más választás, minthogy pantomimezéssel elmondják a turisták, mi is bántja lelküket. Első körben én határoztam meg, mily helyzeteket kell bemutatni, a másodikban már a saját fantáziájukra bízta.

A szállodás játék után sor került a szobák bemutatására. Mivel e találkozóra, illetve a soron következő háromra a vakációban került sor, előfordult, hogy volt néhány hiányzó, tehát az osztálylétszám változatos volt.

IX. Találkozás

E találkozás alkalmával azok mutatták be a szobájukat, akik a múltkor hiányoztak, vagy úgy érezték, akkor még nem voltak eléggé felkészülve e feladatra. Ezután egy kreativitást fejlesztő játék következett: mindenki más-más valamit kellett kialakítson a keze által, azt pedig mindenkinek le kellett utánoznia.

X. Találkozás

Egy mesés foglalkozást terveztem ekkorra: olyan mesét (Balázs Ágnes: A civakodó medvebocok) hoztam, melyet nem ülve, csendben kellett végighallgatni, hanem közben mozogni is kellett. Ezt a következőképpen kell elképzelni: e mesében van néhány olyan szó, ami többször megjelenik; ezeket, ha meghallották a diákok, különféle mozdulatokat kellett elvégezniük (pl. áfonya-magasba ugrás, málna-guggolás, méz-has megsimogatása). Mindezek után e mesét újból felolvastam, azonban a párbeszédok után mindig megálltam, s a diákok kihangosították a szereplők további, ki nem mondott gondolatait.

Házi feladatot is kaptak e találkozó végén a diákok: elhatároztam, hogy meghívok egy profi futballistát vakáció után, akit meginterjúzhat az osztály. Annak érdekében, nehogy véletlenül kínos kérdések is feltevődjenek, megkértem a tanulókat, írjanak össze külön-külön egy kérdéssort.

XI. Találkozás

Ezen alkalom az utótesztelés előtti utolsó találkozás volt, így mivel tudtam, a szociometriai szavazólap digitálisan fog kitöltődni, előbb bemutattam nekik a programot, illetve a kitöltés menetét, azért, hogy a kijelölt időponton ténylegesen csak a kérdőívre tudjon figyelni mindenki. Természetesen játékra is sor került, egy lottószelvényt vetítettem ki a diákok számára, az első két körben klasszikusan lottóztunk, majd az illető számok közül ki kellett választani ismét hatot, amelyekhez valami tapasztalat vagy élmény fűződik. A jelenlevőkkel megbeszéltük miért pont azokra a számokra esett a választás, illetve megkérdeztem, ha van-e olyan más szám, ami fontos számukra. Végül vicces neveket generáltunk, kész „sablonok” szerint. (Forrás: <https://hu.toluna.com/opinions/4657616/Mi-az-indi%C3%A1n-neved>)

2.sz melléklet: Szociometriai kérdőív

<u>Vizsgálatvezető</u>	
<u>Vizsgálat helye</u>	
<u>Vizsgált személy neve</u>	
<u>Kód</u>	
<u>Időpont</u>	

Szociometriai kérdőív

Kérlek, válaszolj őszintén és önállóan az alábbi kérdésekre! Mindegyik kérdés után három osztálytársad nevét kell megadnod. Kevesebbet lehet (törekedj mindhárom vonalra írni egy nevet, átgondolva persze), többet nem!

1. Ha osztálykirándulásra mennétek, kivel lennél szívesen egy szobában?

2. Ki tudná az osztálykirándulást a legjobban megszervezni az osztálytársaid közül?

3. Ha az osztályt meglátogatná egy híres ember, ki tudná a legokosabb/legjobb kérdéseket feltenni neki?

4. Kivel töltenél szívesen egy szabadnapot az osztálytársaid közül?

5. Ha egy időre helyettesíteni kéne az osztályfőnököt, ki lenne erre a legalkalmasabb?

6. Kik azok az osztálytársaid, akik gyakran meg tudják nevetetni a többieket?

7. Ha bajba kerülnél, ki az, akitől segítséget kérnél az osztálytársaid közül?

8. Ha iskolaújságot indítana az osztály, ki tudná a legjobb cikkeket írni?

9. Kik azok az osztálytársaid közül, akiknek a viselkedése sokaknak tetszik, akiknek a viselkedését sokan követik?

10. Ki a legjobb barátod az osztályban?

11. Kik azok az osztálytársaid, akit beneveznél egy szellemi vetélkedőre? (pl. Honfoglaló, Legyen Ön is milliomos! Maradj Talpon!)

12. Kik azok a gyerekek, akiket az osztályban a legjobban szeretnek?

13. Egy diákszövetségben ki képviselné legjobban az osztályt a társaid közül?

14. Ki az az osztálytársaid közül, aki valamilyen területen (tudomány, művészet, vagy egyéb) kiemelkedően tehetséges?
